

In dit spanningsveld worden traditioneel verschillende posities ingenomen.

De wetenschap moet haar eigen agenda bewaken. De druk van de praktijkrelevantie haalt de kwaliteit van het onderzoek en de theorievorming naar beneden.

De wetenschap moet zich hoeden voor al te streng academische waar niemand in de praktijk iets kan mee aanvangen.

Er zijn allerlei onderzoeksformules mogelijk waardoor zowel het belang van de wetenschap als van de praktijk met elkaar kunnen worden verzoend: Ontwikkelingsonderzoek, actie-onderzoek, combinatie van opdrachtgevers, etc..

Een probleemgerichte aanpak is noodzakelijk, willen opdrachtgevers uit het bedrijfsleven geïnteresseerd geraken.

Deze en andere thema's zijn uitvoerig aan de orde op de paneldiscussie. De aanwezige onderzoekers vertegenwoordigen verschillende standpunten en oriëntaties.

PAPERSESSIE: LEREN OP DE WERKPLEK

23.05.97

10.30-12.30u.

Zaal: DV .01.02

COBRA, een Electronic Performance Support System voor het uitvoeren van beroepen- en taakanalyses.

Th. J. Bastiaens, *Universiteit Twente*

Inleiding

De laatste jaren is er op het gebied van de bedrijfsopleidingen steeds meer interesse voor computerondersteund werkplekopleiden. Een uitgebreide vorm hiervan zijn de zogenaamde Electronic Performance Support Systems (EPSS). In het EPSS concept worden de bronnen die een werknemer nodig heeft om zijn taken uit te voeren geïntegreerd in een computer. Een EPSS bestaat in het algemeen uit vier componenten, te weten een tool-, informatie-, advies- en trainingscomponent. De aanwezigheid van een EPSS op de werkplek brengt verschillende voordelen met zich mee. De belangrijkste zijn 'just-in-time' leren, 'minimal' training en een hogere transfer van het geleerde naar de werkplek. Dit zou moeten resulteren in betere leerresultaten en een hogere productiviteit van de werknemer.

Om het bovenstaande nader te onderzoeken en om aan te sluiten bij bestaande vragen uit de praktijk die voortvloeien uit de nieuwe kwalificatiestructuur voor het beroepsonderwijs, is er bij de vakgroep Curriculumtechnologie een EPSS ontwikkeld voor onderwijskundigen. Het EPSS, COBRA genaamd, helpt gebruikers bij het uitvoeren van een globale functie-analyse, een specifieke taakanalyse of een zeer uitgebreide kwalificatie-analyse. Uitgangspunt bij de ontwikkeling was dat de gebruiker geen voorkennis hoeft te hebben van de analysemethoden. COBRA ondersteunt de gebruiker met informatie, training en advies.

Computer-Ondersteunde BeRoepen en taakAnalyse (COBRA)

Het ontwikkelde programma COBRA is een ideaal-typisch EPSS. Naast zogenaamde extrinsieke supportvormen als informatie en training is er sprake van intrinsieke support. Hiermee wordt bedoeld dat de opbouw en structuur van COBRA reeds een vorm van ondersteuning betekent. In de routing van het programma wordt de gebruiker attent gemaakt op te maken keuzen door middel van een socratische dialoog met COBRA. Deze keuzen worden consequent gehanteerd en de gebruiker krijgt feedback/advies als hij hiervan afwijkt (actieve help, vanuit het systeem zelf).

Just-in-time informatie en training zijn ook passief te krijgen (de gebruiker moet dit zelf aangeven door op de betreffende button te klikken). De hulp is context-gevoelig. Men kan een COO module doorlopen per scherm en eventueel worden door middel van ingebouwde demo's handelingen voorgedaan door het programma. Wil de gebruiker snel direct antwoord is er een leer/helpfunctie ingebouwd met een standaardclassificatie van helpvragen die direct antwoord geven.

Vraagstelling en opzet van het onderzoek

Alhoewel bij de ontwikkeling van het product COBRA sprake is geweest van ontwerpgericht onderzoek dat cyclisch en formatief van aard was ligt het zwaartepunt van dit project bij de summatieve effectevaluatie.

De globale hypothese is als volgt geformuleerd: "Het werken en leren met EPSS is effectiever dan het werken en leren op de traditionele manier".

Kan taakanalyse als instrument gebruikt worden om trainingsbehoeften te bepalen?

A-M Cornu & P. Rosseel, *3L- K.U. Leuven*

De bedoeling van training is om job performantie te vergroten. Onderzoek heeft echter uitgewezen dat er slechts weinig van wat getraind wordt getransfereerd wordt naar de werkplaats: "er is naar schatting bij slechts 10% van alle opleidingen sprake van transfer naar de werkplaats" (Detterman en Sternberg, 1993). Aan de oorsprong van de kloof tussen wat behandeld wordt tijdens een opleiding en de taken die nodig zijn om een welbepaalde job uit te voeren, kunnen volgende redenen liggen: (1) de identificatie van de individuele behoeften; (2) de keuze van de opleidingsdoelstellingen; (3) de inhoud van de opleiding; en (4) de benadering (methodologie) die tijdens de training gebruikt wordt. Onze bijdrage richt zich naar de identificatie van de individuele behoeften (taakanalyse).

Met betrekking tot taakanalyse werd reeds heel wat belangwekkend onderzoek gedaan (o.a. Reigeluth, 1992; Jonassen en Hannum, 1986; Merrill, 1983). Functies worden onderverdeeld in taken en verder gedetailleerd in verschillende niveaus van subtaken. Heel wat onderzoekers en vooral praktijkmensen gebruiken het niveau van de taken als hulpmiddel om de prestatiekloof te beschrijven en de opleidingsdoelstellingen te definiëren.